

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Název šablony: **III/2 Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT**

Číslo projektu:	CZ.1.07/1.5.00/34.0642
Číslo materiálu:	VY_32_INOVACE_HAR2_39
Název školy:	Janáčkova konzervatoř a Gymnázium v Ostravě, příspěvková organizace, Československá 40, Ostrava
Autor:	MgA. Michal Janošík
Předmět:	Harmonie
Tematický celek:	Úvod do diatonické harmonie
Ročník:	2. ročník konzervatoře
Datum tvorby:	28. 9. 2012
Anotace:	Studijní materiál/pracovní list – neúplná dominant a střídavá subdominant, spoje VII – T a VII – S, test znalostí harmonických pravidel
Metodický pokyn:	Určeno pro názorný výklad a praktické procvičení učiva ve výuce nebo pro samostudium.
Pokud není uvedeno jinak, uvedený materiál je z vlastních zdrojů autora.	

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

VII. stupeň se nazývá **neúplná dominant** – značíme **Đ**. Jako zmenšený kvintakord nezní příliš dobře a používá se proto **jen výjimečně**. Častěji se **upravuje do tvaru sextakordu** se zdvojeným basovým tónem (více v učivu o sextakordech).

Pokud bychom VII. stupeň přesto chtěli použít jako zmenšený kvintakord, je třeba **zdvojit jeho tercii** (basový tón je totiž citlivým tónem, který se nezdvouje!) a rozvést jej do T.

Đ T Đ T Đ T Đ T Đ T Đ T Đ T Đ T

Pokud si přehrajete předchozí příklady, zjistíte, že tyto spoje většinou znějí poněkud zvláštně. Doporučuji je proto používat jen příležitostně a ve vhodném hudebním kontextu.

V **tónině aiolské** (nebo sestupné mollové melodické) je akord VII. stupně **durový**. Zde se často používá ve spojení se subdominantou: **VII – S**. V tomto případě jej označujeme jako **subdominantu** k subdominantě (neboli střídavou S).

a moll aiolská

VII S VII S VII T

Cvičení: vypracujte různé druhy rozvodů akordu VII. stupně. U zmenšeného tvaru zdvojte tercii.

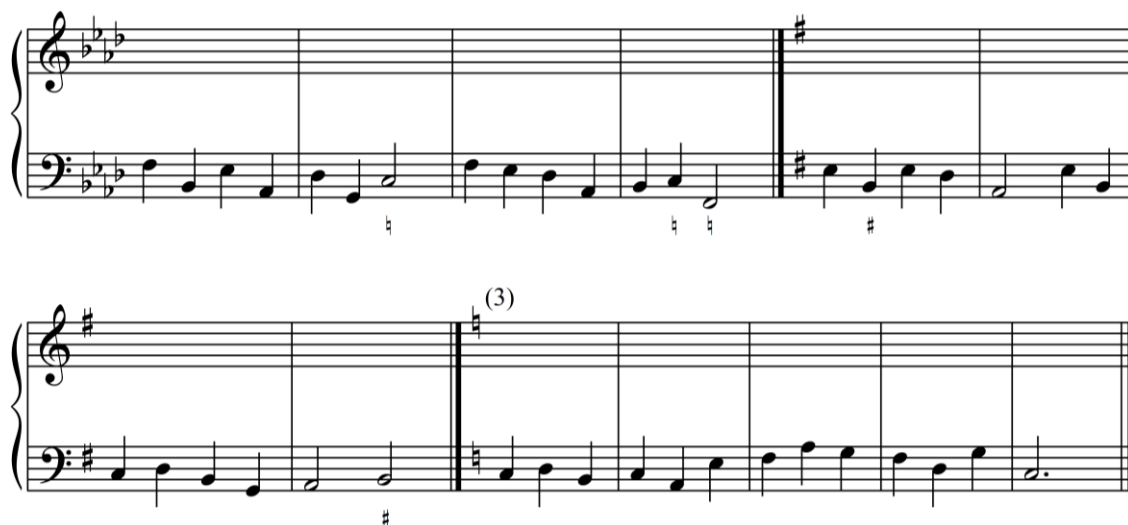

Đ T VII T Đ T VII S VII T Đ T

Cvičení: vypracujte generálbas. Dle potřeby použijte odrážky v místech, kde vyznívá aiolská tónina.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Souhrnný test znalostí: **doplňte spoj nebo akord, který splňuje uvedená pravidla.** Pokud neznáte odpověď, vyhledejte vysvětlení v předchozích kapitolách.

- 1) Citlivý tón stoupá, zbývající 2 hlasy klesají.
- 2) Citlivý tón stoupá, společný tón zadržíme, zbývající hlas postupuje nejkratším směrem.
- 3) Spojujeme zpravidla volně.
- 4) Používá se především v tónině aiolské anebo jen jako sextakord se zdvojeným basovým tónem.
- 5) Vrchní hlasy klesají, citlivý tón musí být zastoupen v rozvodu vyšším hlasem.
- 6) S dominantou spojujeme přísně v tónině aiolské.
- 7) Společný tón zadržíme, ostatní hlasy postupují nejkratším směrem.
- 8) Jeho tercie je citlivým tónem stoupajícím.
- 9) Tento akord má v mollové tónině harmonické nebo melodické zvýšenou tercii.
- 10) Vznikají zde antiparalelní oktávy a kvinty.
- 11) V některých polohách nelze tento rozvod správně provést.
- 12) Obsahuje nevhodný tritonový postup (v harmonických tóninách navíc i postup o zvětšenou sekundu).
- 13) Zdvojujeme u něj vždy tercii.
- 14) V aiolské tónině spojujeme s tónikou volně.
- 15) Vrchní hlasy postupují protipohybem k fundamentálnímu basu.
- 16) Tento akord se nazývá dominanta k dominantě (střídavá dominanta).
- 17) Tento akord se nazývá subdominanta k subdominantě (střídavá subdominanta).

Správné odpovědi: 1) klamný závěr, 2) přísný rozvod D – T, 3) spoj II – D, 4) VII, 5) volný rozvod D – T, 6) II – D, 7) přísný spoj (obecně), 8) D, 9) D, 10) D – T (výjimka – jen v závěru), 11) volný rozvod D – T, 12) II – D, 13) VI v klamném závěru, 14) D – VI, 15) volný spoj (obecně), 16) II. stupeň (před D), 17) VII. stupeň v aiolské tónině (před S)